

Asia: VN/22626/2023

Hallituksen esitys merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta sekä Hongkongin yleissopimuksesta ja MARPOL-yleissopimuksen ja Lontoon pöytäkirjan muutoksista

Aluspäästökiellot Suomen aluevesillä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Suomen Satamat ry (SSRY) kiittää lausuntopyyntöä. Keskitymme lausunnossamme Merenkulun ympäristönsuojelulakiin (MYSL) liittyvien esitysten arviointiin.

Aluspäästökiellot Suomen aluevesillä

SSRY pitää kannatettavana suuntaa vähentää mereen johdettavia alusjätepäästöjä aluevesillä merialueidemme tilan parantamiseksi. Koska esitetyt päästökiellot voivat edellyttää aluksilta teknisiä muutostöitä, satamissa vastaanottokapasiteetin kasvattamista ja jätehuoltoyrityksissä pesurijäämien vastaanottomenettelyiden kehittämistä esitämme, että täytäntöönpanolle varataan siirtymäaika muidenkin kuin rikkipesurijäämien osalta.

Seuraavassa pykäläkohtaiset kommenttimme.

MYSL 5 luku Aluksista aiheutuvien käymäläjätevesipäästöjen ja harmaan veden päästöjen ehkäiseminen, 1 § Käymäläjäteveden päästökielto ja päästörajoitus

SSRY kannattaa esitettyä muutosta, jolla myös käsitellyn käymäläjäteveden päästäminen mereen kielletään Suomen aluevesillä. Se koskee kaikkia kokonsa puolesta IMO:n sääntelyn piirissä olevia rahtia ja matkustajia kuljettavia aluksia. Päästökielto kohdistuu Suomen rannikon merialueille, joiden pinta-alasta vain 10 % on meren tilan seurannassa luokiteltu hyväksi.

Alukset viiptyvät yleensä 12 meripeninkulman levyisellä aluevesivyöhykkeellä vain lyhyen aikaa, jolloin aluksen jätevesisäiliön kapasiteetti riittää hyvin siellä liikkumiseen. Satamassa viipyessään aluksella on käytettävissään sataman jätehuoltopalvelu. Käymäläjätevesien jättäminen niiden

määrään katsomatta sisältyy aluksen maksamaan, jokaisella käyntikerralla veloitettavaan alusjätemaksuun, jonka suuruus määräytyy esim. aluksen koon mukaan. Lainsäädännön muutos on vaikutuksiltaan kustannusneutraali satamalle, mutta satamiin jätettävien käymäläjätevesien kokonaismäärän ja siitä aiheutuvien kustannusten kasvaessa alusten maksama jätemaksu tulee nousemaan. Jättemaksut ovat silti vain pieni osa alusten satamakäyntiin liittyvistä kokonaiskustannuksista.

Jätevesien satamiin jättämisessä rahtiliikenteessä on ollut havaittavissa suotuisa käänne jo ennen nyt esitettävää säädösmuutosta. Käymäläjätevesien jättämistä lisää niillä selkeästi mm. rahdinantajien rahtaus sopimuksiinsa sisällyttämät ympäristövelvoitteet kuljetusyrityksiltä. Suuntaa on ollut pohjustamassa myös pitkäkestoinen eri tahojen erikseen ja yhdessä tekemä Itämerityö. SSRY on toteuttanut vuonna 2023 käsikirjan satamatoimijoille saniteettivesien vastaanoton suunnittelun, järjestämisen ja seurannan tueksi.

MYSL 5 luku Aluksista aiheutuvien käymäläjätevesipäästöjen ja harmaan veden päästöjen ehkäiseminen, uusi 1 a § Harmaan veden päästökielto.

SSRY pitää esityksen tavoitetta kannatettavana aluevesien tilan näkökulmasta. Harmaiden vesien jättäminen satamaan pienentäisi jätevesien kokonaiskuormitusta merialueilla. Vaatimus kohdentuu 1 §:n kiellon tavoin kaikkiin kokonsa puolesta IMO:n sääntelyn piirissä oleviin aluksiin. Päästökieltoa on kuitenkin vaikea valvoa.

Vaikka esitetty rajoitus ei edellytä harmaiden vesien jättämistä satamien vastaanottolaitteisiin, voitaisiin toimeenpanossa korostaa alusten mahdollisuutta jättää harmaat vedet aina yhdessä käymäläjätevesien kanssa satamakäynnin aikana. Yhdistettynä käymäläjätevesiin koko määrä katsotaan säännösten mukaan käymäläjätevedeksi.

Mikäli harmaita vesiä halutaan jättää maihin merkittävästi aiempaa enemmän sataman vastaanottojärjestelyt tarvitsevat todennäköisesti lisäkapasiteettia niissä satamissa, joissa jätevesipalvelu on toistaiseksi voitu hoitaa liikkuvalla kalustolla.

IMO:n meriympäristökomitean ohje alusten käymäläjäte- ja harmaiden vesien väliaikaisista säilytystiloista aluksilla mahdollistaa osalle aluksia harmaiden vesien keräämisen aluevesillä ilman muita rakenteellisia muutoksia. Joidenkin väliaikaisesti käytettävien tankkien sijainti aluksen rungossa voivat silti rajoittaa niiden käyttöä Suomen talviolosuhteissa niihin johdettujen vesien jäätyneen vuoksi. Harmaiden vesien laatu on puolestaan omiaan heikentämään merkittävästi painolastivesien käsittelymenetelmien toimivuutta. Näissä tilanteissa ongelmien välttäminen edellyttäisi teknisiä muutoksia aluksella.

MYSL 7 luku Aluksista aiheutuvan ilman pilaantumisen ehkäiseminen, uusi 9 b § Pakokaasujen puhdistusjärjestelmän pesuvesien ja jäämien päästökielto

SSRY tukee esitystä päästökielloksi rannikkovesien tilaa heikentävien puhdistusjärjestelmien pesuvesien ja jäämien sisältämien raskasmetallien ja muiden haitallisten ainesosien vuoksi. Pakokaasujen pesujärjestelmiä käyttävien uusien alusten tilauskanta on mittava, mikä ilman toimenpiteitä johtaisi päästöjen edelleen jatkuvaan kasvuun.

Puhdistusjärjestelmien jäämät saa jättää satamiin. Satamanpitäjälle puhdistusjärjestelmien jäämien vastaanotto ja käsittelyyn toimittaminen on kustannusneutraalia koska ne eivät sisälly

maksujärjestelmän mukaiseen jätemaksuun, vaan veloitetaan kustannusten mukaan. Jäämät ovat ns. vaarallista jätettä, jota edellyttää käsittelyä ongelmajätelaitoksissa. Laitosten etäisyys osaan satamista on pitkä ja kasvattaa osaltaan jättämisen kustannuksia näissä satamissa.

Pesurijäämien vastaanotto- ja käsittelyprosessi maissa kaipaa työstämistä nykyhetkellä niin maissa (satama, jätehuolto, käsittelylaitokset, toimivaltainen viranomainen) kuin merellä (varustamot). Satamissa on kokemusta siitä, ettei aluksilla olla varauduttu siihen, että jätehuoltoyritys edellyttää pesurijäämistä laatuanalyysia ennen niiden vastaanottoja ja käsittelyä. Asialle on sen merkittävyyden ja mittakaavan vuoksi löytää systeimiratkaisu, joka mahdollistaa ennakoitavan prosessin puhdistusjärjestelmän jäämien jättämiseen satamaan.

Uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden käytöstä meriliikenteessä annettua asetusta täydentävä kansallinen sääntely

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

MYSL Uusi 7 b luku Uusiutuvien ja vähähiilisten polttoaineiden käytöstä meriliikenteessä annetun asetuksen mukaiset seuraamusmaksusi

Hiili-intensiteetin alentamista (1 §) ja/tai maasähkön käyttövelvoitteen laiminlyönnistä (2 §) koskevien säännösten noudattamatta jättämisestä langetettavat seuraamusmaksut maksetaan valtiolle (3 §), joka julkaisee vuosittain asetuksen 23 artiklan 11 kohdassa edellytetyn raportin, jossa kuvataan miten seuraamusmaksut tai vastaava rahallinen arvo käytetään tukemaan käyttövoimasiirtymää päästövähennysten saavuttamiseksi.

Seuraamusmaksujen jakamisesta päättää toimivaltainen viranomainen Traficom. SSRY haluaa nostaa esiin käyttökohteiden tunnistamiseen liittyen, että 2 §:n sisältämän maasähkövelvoitteen laiminlyönti aiheuttaa satamapitäjän maasähköinvestoinnin kuljettamiseen liittyvien tulojen saamatta jäämistä. Esitämme, että aluksesta aiheutuvan käyttövelvoitteen laiminlyönnistä maksettava seuraamusmaksu ohjataan takaisin kyseisille satamille.

Maasähkön käyttämättä jättämisestä määrättävän maksun suuruudeksi esitetään summaa, joka muodostuu 3 §:ssä kuvatusta laskelmasta, jonka tuottama lukuarvo kerrotaan 1,5 eurolla. SSRY esittää, että euromääräiset muuttujat toteutetaan indeksisidonnaisina.

11 § Aluksen maasähkön käyttöön liittyvät sataman pitäjän tehtävät

Pykälän 1 momentissa esitetään satamanpitäjälle velvollisuutta vahvistaa alukselle, että kytkeytyminen maasähköön on käytettävissä. 2 momentti sisältää velvollisuuden kirjata asetuksen 19 artiklan mukaiseen FuelEU-tietokantaan ilman aiheutonta viivästystä tiedot siitä käyttääkö alus maasähköä vai sovelletaanko siihen jotain 6 artiklan 5 kohdan poikkeuksista (mm. alle 2 tunnin satamakäynti ja aluksen käyttämä päästötön teknologia).

SSRY esittää, että satamanpitäjän rinnalle nimetään mahdolliseksi ilmoittajaksi satamanpitäjän valtuuttamana aluksen edustaja.

Jakeluinfra-asetusta koskeva täydentävä kansallinen sääntely (satamien maasähkö)

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

MYSL, 7 a luku Alusten energiatehokkuus ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen

Uusi 10 § Maasähkön syöttöä satamassa koskevat velvoitteet

Satamanpitäjät EU:n TEN-T verkon meri- ja sisävesisatamissa vastaavat jakeluinfra-asetuksen mukaisten vaatimusten toteuttamisesta; ei kommentoitavaa.

Hongkongin yleissopimuksen hyväksyminen ja voimaansaattaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

ei kommentteja

MARPOL-yleissopimuksen muutosten hyväksyminen ja voimaansaattaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

ei kommentteja

Lontoon pöytäkirjan muutosten hyväksyminen ja voimaansaattaminen

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

ei kommentteja

Muut muutokset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

ei kommentteja

Koko esitysluonnosta koskevat lausunnot

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

ei kommentteja

Tarnanen-Sariola Kirsti
Suomen Satamat ry